

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2020-2032

**RØDØY
KOMMUNE**
VEDTATT
K-SAK 095/2019

INNHold

Forord fra ordføreren	3
Kontekst for planen	4
Skape det gode liv – sammen for kystfolket under polarsirkelen	5
Oppvekst – livsmestring og kvalitet	6
God helse og omsorg – gjennom hele livet	7
Befolkningsutvikling – snu nedgang til vekst	8
Næringsutvikling – allsidighet og økt verdiskaping	9
Arealstrategier – realisere fordelene ved god plass	10
Klimatilpasning, folkehelse og bærekraft	11
Forutsetninger	12
Planprosessen	13
Oppfølging og gjennomføring	15

FORORD

Ingen vet hva framtida vil bringe. Likevel er det viktig at vi legger planer og tenker nøye gjennom hva vi ønsker og hva vi vil med framtida vår. Det er viktig å vite hva vi vil med kommun

KONTEKST FOR PLANEN

Verden rundt oss er i stadig endring. Det er ikke alt vi kan påvirke, men vi kan planlegge for å takle utfordringene og benytte mulighetene best mulig.

Klimatilpasning, folkehelsearbeid, og bærekraft ligger som premiss for planlegging i kommunen.

Vi påvirkes mest av det som skjer nærmest der vi bor, men en del nasjonale og globale trender vil påvirke oss

SKAPE DET GODE LIV

SAMMEN FOR KYSTFOLKET UNDER POLARSIRKELEN

Visjonen for Rødøy kommune «Ska

OPPVEKST LIVSMESTRING OG KVALITET

Barn og unge er framtida vår, og de fortjener en så god start på livet som vi kan gi dem.

Rødøy

GOD HELSE OG OMSORG GJENNOM HELE LIVET

Helse, levekår og livsstil henger tett sammen, og kommunen og innbyggerne må jobbe forebyggende sammen for at hver

BEFOLKNINGSUTVIKLING SNU NEDGANG TIL VEKST

Vi skal gjøre det mer attraktivt å bo og oppholde seg i Rødøy, og skape felles identitet og tilhørighet.

Det handler om å utvikle det som er bra her og å finne løsninger på det som er mindre bra. Det handler også om å synliggjøre det som er bra og å vise folk hvorfor det er så fint å bo i Rødøy. Rødøy skal være et sted hvor alle har mulighet til å utvikle seg, og et sted hvor vi tar godt vare på hverandre.

Det har vært nedgang i folketallet i kommunen over mange år, og vi vil jobbe for å snu denne trenden.

For å få til det må vi gjøre det fristende for ungdommen å bosette seg i kommunen, og tiltrekke oss tilflyttere. Befolkninga, næringslivet, og kommunen må jobbe sammen for å gjøre Rødøy til et attraktivt sted å bo og leve.

Visjonen vår «skape det gode liv – sammen for kystfolket under polarsirkelen» innebærer et fokus på befolkningsutvikling.

Kommunen som organisasjon har en viktig rolle i å tilby gode tjenester til befolkninga, og et fokus på gode kjernetjenester er viktig for befolkningsutviklinga. Samtidig er vi avhengige av enkeltmennesker og organisasjoner som ønsker å skape det gode liv for sine lokalsamfunn. Befolkningsutviklinga er et resultat av mange faktorer, og vi må bidra til at enda flere kan leve det gode liv i Rødøy.

Dette skal vi oppnå

Rødøy skal være en trygg og trivelig kommune å bo i

Ungdommen vår skal få muligheter som gjør at de ønsker å bli i kommunen

Vi skal tiltrekke oss tilflyttere og besøkende

Dette gjør vi for å få det til

- Jobber for infrastruktur som gjør at man kan møtes og ha kontakt på tvers av hav og fjell
- Tilrettelegger for at boligmassen passer de ulike behovene i befolkninga
- Dyrker de positive trekkene ved alle bygdene
- Framsnakker Rødøy og tilbudene som finnes i kommunen
- Synliggjør kvalitetene ved å bo i små bygdesamfunn
- Legger til rette for at alle kan knytte bånd
- Veileder ungdommen til å ta utdanninger som gir arbeidsmuligheter i kommunen
- Skaper tettere kontakt mellom næringsliv, skole, og organisasjoner
- Er med på å utvikle og prøve ut nye prosjekter
- Jobber for å være en enkel kommune å flytte til
- Ildsjeler og næringslivet gjør det tydelig at tilflyttere er ønsket og betyr mye for kommunen
- Gir god informasjon til besøkende og tilflyttere

NÆRINGSUTVIKLING ALLSIDIGHET OG ØKT VERDISKAPING

Vi ønsker et allsidig og bærekraftig næringsliv i Rødøy. Kommunen må legge til rette for næringslivets behov, og være gode på å informere om hva vi kan tilby.

De ulike rollene kommunen har må utvikles, og det må sørges for kort saksbehandlingstid, bedre kommunikasjon på tvers av sektorer, og at kommunen blir en pådriver og veileder for bedriftene som trenger det.

Det er høy andel selvstendig næringsdrivende i kommunen, og ingen typiske hjørnesteins-bedrifter. Primærnæringene står sterkt, men det er også mye annen næringsvirksomhet i kommunen. Over de generelle målene

for næringsutvikling har vi listet opp fem viktige næringer hvor vi ønsker videreutvikling og økt bærekraft – nyrekruttering, lønnsomhet, og samspill med naturen er viktige stikkord.

Dette skal vi oppnå

Landbruk
Fiskeri og havbruk
Reindrift
Reiseliv
Vi skal være en gründervennlig kommune
Vi skal bidra til næringsvekst og innovasjon
Vi skal tilby god veiledning som passer befolkningen og næringslivets behov

Dette gjør vi for å få det til

• Jobber for at kulturlandskapet opprettholdes • Bidrar til kompetanseheving og støtter innovative prosjekter • Bidrar til at flest mulig gårdsbruk drives videre
• Jobber for at havbruksnæringa går over fra fossil til fornybar energi • Tilrettelegger for utvikling av den blå åker • Jobber for mer videreforedling lokalt • Jobber for økt bærekraft i næringene
• Bidra til et godt samarbeid og forståelse mellom reindrift og havbruk, landbruk og reiseliv
• Sørger for god og lett tilgjengelig informasjon til turister, både før og under reisen • Jobber med turistnæringa for å styrke lokalt og regionalt samarbeid • Utvikler tydelige opplevelsesprodukter • Møter kriteriene for nasjonalparkkommuner og utvikler en besøksstrategi • Lager en masterplan for utvikling av reiselivet i Rødøy
• Slipper til ildsjeler og involverer dem i næringsarbeidet • Er aktive overfor gründere og bedrifter • Bidrar til at det opprettes flere lærlingeplasser • Tilbyr kompetanseheving gjennom regionale aktører
• Jobber for godt samspill mellom kommune og næringsliv • Reagerer raskt når muligheter dukker opp – vi har beredskap for flaks • Har en arealplan som tilrettelegger for næringsutvikling • Jobber for kommunikasjon og moderne infrastruktur tilpasset næringslivets behov
• Har en åpen dør inn til kommunalt hjelpeapparat og lett tilgang til basisinformasjon • Bistår eller kobler opp med nettverk, kompetanse, og hjelp med finansiering • Jobber sammen med kompetansemiljøer for å sørge for at befolkningen og næringslivsaktører vet hvilke muligheter som finnes • Integrerer og samordner næringsarbeid med plan- og byggesaksarbeid

AREALSTRATEGIER REALISERE FORDELENE VED GOD PLASS

Rødøy kommune har stort areal og ikke et tydelig kommunesentrum. Vi har en sterkt desentralisert struktur, og ønsker at det skal være mulig å opprettholde strukturen også i framtiden.

Der kommunen tilrettelegger for boligfelt skal området være tilgjengelig for alle brukergrupper, og det skal være enkelt å komme seg til kommunale tjenester. Mange ønsker å bo utenfor boligfelt, og fokuset vårt skal derfor være fleksibilitet for at folk skal få møtt behovene sine.

God infrastruktur er viktig for bolyst og for næringslivet. Forutsigbar og pålitelig transport av varer og høyhastighets internett er forutsetninger for et moderne samfunn. Primærnæringene er viktige for kommunen og vi vil jobbe for å sikre at de opprettholdes og utvikles. Presset på næring-

stomter og arealer er uforutsigbart, og forskjellige områder av kommunen egner seg for forskjellige bedrifter. Vi vil derfor også på næringsområdet ha fokus på fleksibilitet for å kunne realisere fordelene vi har. Mål og strategier i denne planen er førende for arealplanarbeidet.

Fokusområde

Boligutvikling

Næringsutvikling

Infrastruktur

Dette gjør vi

- Kommunale boligfelt planlegges nær kommunale tjenester
- Planlegger for naturskjønne og romslige boområder
- Oppmuntrer til privat boligbygging gjennom å avstå fra å etablere nye kommunale boliger utover de som allerede er prosjektert
- Har en arealplan som tilrettelegger for næringsutvikling basert på næringsenes behov
- Opprettholder driveplikten i jordbruket
- Verner matjord og fokuserer på å sikre viktige områder for jord, beite, og skogbruk
- Jobber for at alle kretser får tilgang til høyhastighets internett
- Jobber for bedre kommunikasjonsmuligheter
 - For å få økt frekvens på båt og fergeavganger
 - For å nå et større bo- og arbeidsmarked lokalt og regionalt
 - For økt beredskap og adgang til markedet
 - For bedre trafikknutepunkter – særlig der vei møter hav
- Sikrer tilgang til de naturgitte mulighetene for lek, aktivitet, og opphold
- Tilrettelegger for universell tilgjengelighet
- Kommunen skal ha oversikt over hvilke områder og infrastruktur som er reelt skredutsatt/flomutsatt

KLIMATILPASNING, FOLKEHELSE OG BÆREKRAFT

SOM GJENNOMGÅENDE TEMA

Klimatilpasning

Klimaendringene vil gi mer nedbør, hyppigere styrtregn, og økt flom og skredfare. Havnivået vil stige og det vil bli endringer i biologisk mangfold. De største farene for vår del er skred og lammede ferdselsårer på grunn av styrtregn eller sterk vind. Klimatilpasning for oss handler derfor blant annet om samskaping og desentralisert struktur på beredskap og andre viktige tjenester.

Folkehelse

Folkehelsearbeid innebærer å svekke faktorer som medfører helserisiko, og styrke faktorer som bidrar til bedre helse. Alle samfunnssektorer og alle nivåer har ansvar for å fremme folkehelsen. Målet med folkehelsearbeid er trivsel og god helse for alle i kommunen. Økende snittalder og økning i følelsen av ensomhet er utfordrende i Rødøy som i resten

av landet. Samtidig har vi trivelige små samfunn i kommunen. Vi har gode forutsetninger for å ta vare på hverandre. Vi skal styrke innsatsen for helsefremming og for sykdomsforebygging.

Bærekraft

FNs bærekraftsmål skal være grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen i Norge. FNs 17 bærekraftsmål er en global arbeidsplan for bærekraft mot 2030. Arbeidet med bærekraftmålene skal blant annet sikre sosial rettferdighet, god helse, og stopp i tap av naturmangfold og klimaendringer. Bærekraft har vært et gjennomgående tema i planprosessen.

Bærekraftig utvikling er utvikling som dekker dagens behov uten å ødelegge mulighetene for framtidige generasjoner til å få dekket sine behov.

Det handler om å skape forutsetninger for at de neste generasjonene kan leve så gode liv som mulig – selv om de ønsker å leve annerledes enn oss i dag. Når man ser Rødøys kommuneplan opp mot bærekraftmålene er det seks mål som vi har gitt spesielt fokus.

Å gjøre Rødøy inkluderende, trygg, motstandsdyktig og bærekraftig, som er bærekraftsmål 11 er en forutsetning for å opprettholde kommunen. For å få det til skal vi samarbeide om noen av de viktigste trivselsfaktorene som er god utdanning, god helse, full sysselsetting, og bærekraftig økonomisk vekst. Vi skal være en

foregangskommune innen innovative løsninger og jobbe for solid infrastruktur.

Vi jobber også for å nå de andre bærekraftmålene. Mange berøres av målene og strategiene i denne planen og andre er en del av det daglige arbeidet i kommunen. De fleste målene er både lokale og globale, og samarbeid med andre blir derfor viktig i arbeidet for å nå målene.

FORUT- SETNINGER

Rødøy har ambisjoner for framtida. Målene i denne planen er ambisiøse, men oppnåelige. Det er allikevel en del forutsetninger som må være på plass.

Kommunen har mange viktige og lovpålagte oppgaver som ikke løftes spesielt fram i kommuneplanens samfunnsdel. Disse skal allikevel ivaretas og anses som forutsetninger for kommunens daglige drift. Målene i planen beskriver først og fremst hvordan vi ønsker å forbedre kommunen utover å utøve lovpålagte oppgaver.

Plan- og bygningsloven, Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, Fylkesplan for Nordland 2013-2025, Saltenstrategier, stortingsmelding 18 (2016-2017) «Berekraftige byar og sterke distrikt», stortingsmelding 15 (2017-2018) «Leve hele livet» og andre nasjonale og regionale plandokumenter legges til grunn for arbeidet med samfunnsdelen. Rødøy kommune deltar også i regionale plansamarbeid som skal legges til grunn.

Rødøy er rangert som en av de minst sentrale kommunene i landet. Det betyr blant annet at det ofte er lange avstander mellom folk, til jobben, og til fritidsaktiviteter. Varierende ambisjoner på distriktsutviklingsområdet påvirker oss dermed i stor grad. Dersom folk skal kunne bo slik de gjør i Rødøy er vi avhengige av en aktiv nasjonal distriktpolitikk.

Kommuneøkonomien er blant de viktigste forutsetningene for å kunne tilby lovpålagte tjenester, og for å kunne nå målene i kommuneplanen. Rødøy har et høyt kostnadsnivå per innbygger og får derfor betydelig midler gjennom utgiftsutjevningen. Vi er en stor havbrukskommune, og det er også vannkraftverk og muligheter for vindkraftverk her. Kommuneøkonomien er sårbar for endringer i fordeling av

inntekter fra både naturressurser og utgiftsutjevning. Økonomien må gi rom for reell demokratisk styring og politiske veivalg.

Kommunestyret er viktig for alt som skjer i kommunen. Vi er avhengige av at engasjerte innbyggere vil stille, og at de er representative for befolkninga. Politikernes rolle og forholdet mellom politikk og administrasjon må være tydelig og tillitspreget. Samspillet mellom kommunen og innbyggerne mellom valg er viktig for at kommunen skal styres demokratisk. Det er derfor viktig med et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

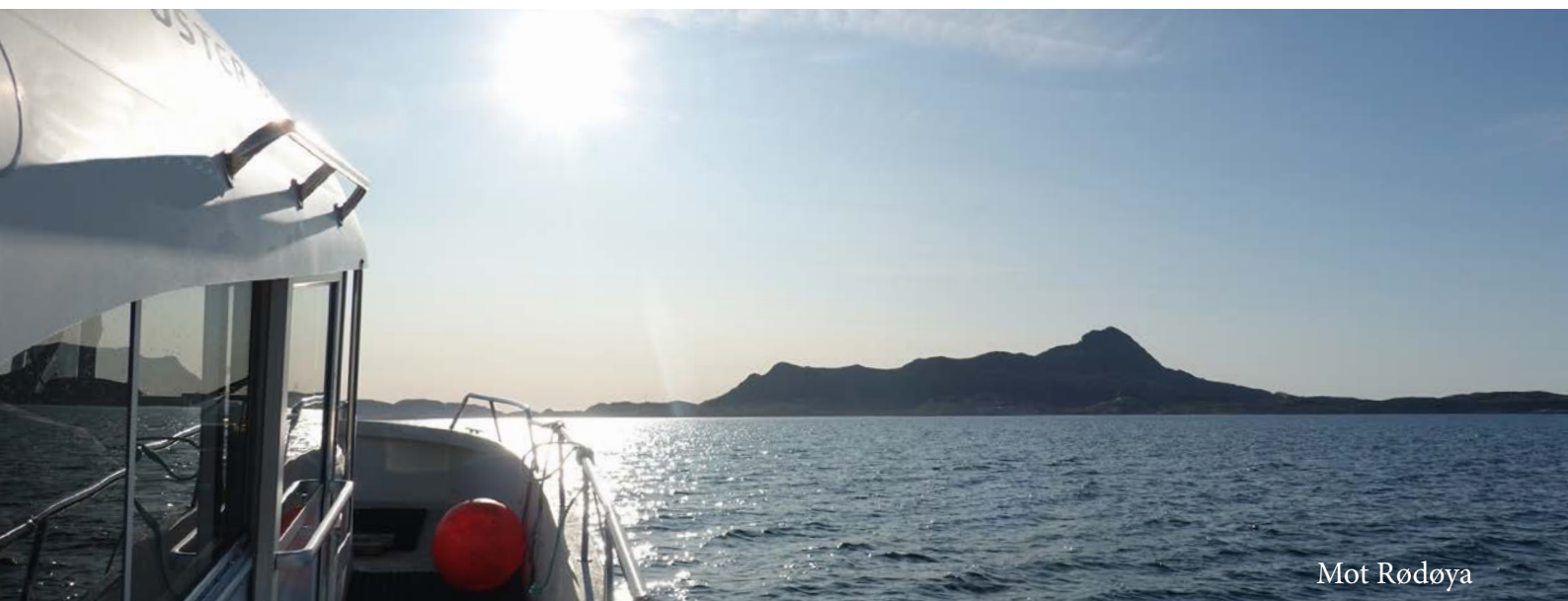
Rødøy ligger på Helgeland, og har sterke bånd nordover til Salten. En konsekvens av dette er at vi har sprikende regiontilhørighet. Dette gjelder også for fagfelt som hører naturlig sammen. Det er viktig for god tjenesteyting med samarbeid mellom de ulike grenene, og samordning av regionsgrenser vil ha stor effekt. Som liten kommune vil framtida også være avhengig av statens kommunesammenslåingspolitikk.

Tilgang på arbeidskraft. For å kunne utøve oppgavene våre som kommune så må vi ha tilstrekkelig kompetanse og kapasitet. Kommunen må arbeide aktivt for å ha attraktive fagmiljøer for å tiltrekke seg folk. Arbeid med kompetanseutvikling og karriereutvikling er viktig både for attraktivitet og for å beholde de flinke. Vi skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsgiver som folk er stolt av å jobbe for.

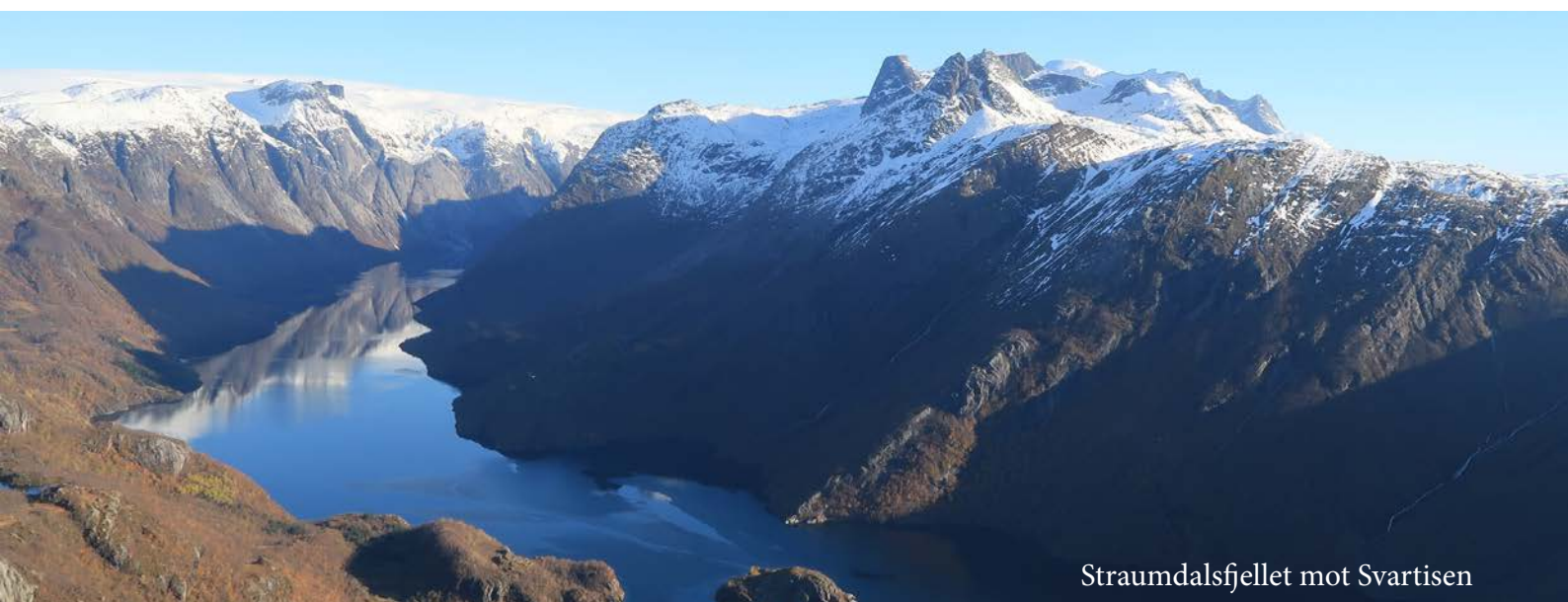
Et bærekraftig Rødøy innebærer en satsing på samskaping. Samskaping innebærer at politikere, kommuneadministrasjonen, næringslivet, og innbyggerne samarbeider for å finne de

gode løsningene. Kommunen er opptatt av å ha engasjerte innbyggere, og flere av målene i planen er avhengig av å ha innbyggerne med på laget. For å få til dette må vi ha effektiv og oversiktlig kommunikasjon. Kommunen må ha god kommunikasjonsflyt internt, og vi må gjøre oss forstått når vi prater med innbyggerne. Vi må også sørge for gode kanaler for medvirkning og innspill.

Gode rammebetingelser for ledelse og styring av kommunen er viktig for den videre utviklinga av kommunen. Det er viktig å ha god nok kapasitet i administrasjonen for planlegging, utvikling og utredningsarbeid. Plansystemet og andre styringsvirkemidler i kommunen må holdes oppdatert og relevant, og det må brukes aktivt. Forvaltningen må være forutsigbar og bruk av dispensasjoner må minimeres.

Mot Rødøya

Straumdalsfjellet mot Svartisen

PLAN- PROSESSEN

Planprosessen ble offisielt satt i gang i september 2018. Det har vært et ønske å lage en kortfattet plan med tydelige og overordnede mål.

I arbeidet med planen har vi gått bredt ut for å skape engasjement og deltakelse. Politikere, innbyggere, og administrasjonen har deltatt aktivt i arbeidet for å skape et framtidsbilde for Rødøy som vi kan jobbe sammen for.

Formannskapet har vært styringsgruppe for arbeidet. Formannskapet og administrasjonen har jobbet tett sammen gjennom prosessen for å sikre en politisk styrt og faglig god plan.

Største delen av den praktiske jobbinga ble gjennomført vinter og vår 2019. Det ble hentet inn innspill om utfordringer, muligheter og ønsker for framtida. Dette ble gjort gjennom flere folkemøter i form av medvirkningsworkshop, møter med utvalg, heldagsmøte med ungdomsskoleelevene, og spørreundersøkelse til organisasjonene og bedriftene i kommunen. Engasjementet og oppmøtet på medvirkningsarrangementene har vært veldig bra. På alle møter har det vært representanter fra administrasjonen og folkevalgte.

På bakgrunn av kunnskapsgrunnlag og medvirkningsarbeid utarbeidet formannskapet visjon, satsingsområder, mål, og strategier våren 2019. Dette ble gjort i tett samarbeid med administrasjonen, og etatslederne har kommet med innspill til strategier for å nå målene.

Juni 2019 ble et planutkast sendt ut for at Rødøyfjerdinger og andre interesserte kunne komme med nye innspill før planutkastet ble behandlet for endelig vedtak. Totalt kom det fem skriftlige innspill. Innspillene førte til en gjennomgang med mål om forenkling og strøm- linjeforming. «Mål» og «strategier» ble til «dette skal vi oppnå» og «dette gjør vi for å få det til». Planforslaget ble sendt på høring i september 2019. Planforslaget skulle vurderes når nytt kommunestyre hadde satt seg.

Etter høringen ble det gjort enkelte små endringer før endelig plan ble vedtatt 18. desember.

OPPFØLGING OG GJENNOMFØRING

Målene i denne planen er i stor grad overordnede og må spesifiseres før de kan settes ut i praksis.

Dette gjøres gjennom planstrategi, kommunedelplaner, økonomiplan med handlingsdel, og kommuneplanens arealdel. Målene i planen må realiseres innenfor de rammene kommunen har til rådighet.

Planverk

På sikt skal det kuttes ned på antall kommunedelplaner og sektorplaner for å få et mer helhetlig og oversiktlig kommunalt plansystem. Det eksisterende plansystemet består delvis av utdaterte ad hoc-planer, og om disse skal være relevante for driften av kommunen må de oppdateres.

Framtidig planverk i kommunen bør kunne peke på hvordan de bidrar til å nå målene som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være overordnet og sikre at øvrig planverk drar i samme retning.

Kommunal planstrategi

Planstrategien vil være viktig for få god rutine og oversikt over plan-systemet. Det skal lages ny planstrategi i 2020 som bør baseres på retningsvalgene fra kommuneplanens samfunnsdel.

Planstrategien er et fireårig dokument som ikke skal utvikle mål og strategier, men skal identifisere utviklingstrekk ved kommunen og vurdere hvilket planbehov kommunen har i kommunestyreperioden.

Kommuneplanens arealdel

Arealdelen omfatter hele kommunen og skal revideres når

samfunnsdelen er vedtatt.

Eksisterende arealdel ble vedtatt av kommunestyret i 2001. Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i areal-disponeringen og rammer og betingelser for hvilke nye tiltak og ny arealbruk som kan settes i verk, samt hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponeringen av arealene.

Økonomiplan med handlingsdel

Økonomiplan med handlingsdel er kommunens viktigste verktøy for å sikre god økonomisk planlegging og styring. Handlingsdelen angir ressursfordeling og spesifiserer resultatmål og/eller tiltak som er tenkt gjennomført for å følge opp målene i kommuneplanen. Økonomiplanen rulleres årlig.

Vestover fra varden på Hesten

Ved skjærgaardstrand

– Trygve Gjerø

Der hvor havet rolig hvelver
leker de ved skjærgaardstrand,
og hvor bølge yndig skjelver
i en vasetakt mot land.

Der naar solen synes røre
vesterhavet paa sin gang,
kan en sommerkveld man høre
fjerne suk av havfruesang.

Med ved høst naar stormen tuter
brølende en uverisnat,
fraader ind mot skjær og nuter
havet aander som besat.
Tordenbrak av braatsjø stiger –
hundred sluser sliåes op,
i en saadan nat man siger
draugen rider bølgens top.

Dog, naar atter stille vover
døser hen i sol paa ny,
søker end dit blik utover
– fagert syn ved morgengry.
Fager aften, midnatstime –
tyss, og bundne sjæl og lyst.
Hør naar sælsom toner kime
døgnets gry ved skjærgaardskyst.